

הלכות חל המועד סימן תקלח

באר הגולה 8

(ה) לעקר פשתן (יא) מפני שראוי לכסות בו את האכלים, ולעקר בשות, (יב) שראוי להטיל בו שבר לצורך המועד, (יג) ולעקר שמשמים, (יד) שהנבשמים שבו ראויים לאכל מיד: ג הפרות שנתבשלו קצת ונאכלין על-ידי הדחק, מותר ללקטן פרי לאכלן. * ואם לקטן והותר וחושש שמא יתליעו אם לא יקבשם להוציא לתה מהם, (טו) יכול לקבשם: יאכל * אסור ללקטם תחלה פרי (ו) לקבשם. (טז) ואם הוא דבר שאינו נמצא אחר המועד, (יז) * מותר לקנותו ולקבשו: ד יצר אדם גאים (יח) כל מה שיכול לצוד (יט) ומולח הכל במועד, שיהי אפשר שיאכל מהם במועד אם (י) יסחט אותם פירו פעמים רבות עד שתתרככו. (כ) ומותר (כ) לצודן בפרהסיא, שנפר לכל

באר היטב

נקח וכן כשנולד חביו, והענינה כי היא שר אלו בייט כמיש סיס תיק, כיש פחה: ואל מיש מקמח וסאור לטחן שלא לצורך כמיש סיא, ושאיני צידה דכל פעם יל שיקבא נג משפח יוחר, משאיכ בקבוח: ומה שמתר למלח מיי הערקה הינו משום דאין עבוד באכליו, מ"א: (ח) לצודן. אלו שאלו שלא לצוד ושאינו לחור

משנה ברורה

לצורך חל-המועד, אף-על-גב דבילוי-טוב אסור, בחל-המועד שרי, ובלבד שצריף על-פל-פנים פס-פן קצת במועד, ועושה בהתרתה ואם יוחרי יוחרי: ב (יא) מפני וכו' האכלים. בגון תאנים ותמרים (טז) המבישין אותן בתפחה וצריכין לכסותן בלילה מפני השליל. וכל זה אם (ז) הוא עושה לצורך זה, ואפילו בזה לא שרי לה לעקר (יח) אלא בכדי מה שהוא צריף. והוא הדין (יט) אם הוא צריף לנרע הפשטן לצורך תפיפה, ששויין אותו ונבשמים חופפות בו להחליק בשון ולצחצח מראיהו, דשרי לעקר הפשטן בשביל זה, (כ) ואף-על-גב דבשביל זה לא הנה לו להלש רק ראש הגביעיל¹⁶, לא הטריתוהו תכמים לשנות מכפי מה שהוא עושה בחל ושרי לעקר עם השמש, וגם בזה אינו מותר אלא בכדי צרכו, ובנ"ל: (יב) שראוי להטיל בו שכר. צריף לומר: לקטיל (כא) בשכר, ששצרכין אותו בשכר למת בו חורפא. וגם בזה אם הוא עושה לצורך זה, וגם בק בכדי מה שהוא צריף למועד, וכן לענין שמשמים ודקמח: (יג) ולעקר שמשמים, אינו (כז) שמשמים שלנה, שהם מאכל גמור, אלא הוא מין נרע שעושים מפרעניו שמן (כח) או מטנגים אותן ברכש וראויים לאכילה, (מ) ואינו ראויים לכל זה אלא בשעה שהן ובשוק, אבל הלחים צריף להקמישן ולקבשן ולא חזו עד לאחר המועד: (יד) שהנבשמים שבו וכו'. ומשמע דשרי לה (כה) לעקר בלי בריחה, ואחר-כך יבדו הראויים לאכילה ולשמן: ג (טו) יכול לקבשם. ורצה לומר, אף-על-גב דשוכב לא יהי ראויין לכל גמח החג, (כו) ואם-כן טבח רק לימי החל, אפילו הכי שרי דהוי דבר האבד: (טז) ואם הוא דבר שאינו נמצא וכו'. והוא הדין אם יתקור אחר-כך, וכמו בפרקמטיא לקמן סימן תקלט סעיף 16:

(יז) מותר לקנותו ולקבשו. אף-על-גב דאינם ראויים למועד עצמו, והשעם, דמבטינן לה לפרקמטיא דשרי בקהאי גונא, ודללקמן בסימן תקלט סעיף ה. ועין בבאור הלכה בשם אחרונים (כו) דדין זה אינו מסקם לבלי עלמא: ד (יח) כל מה שיכול לצוד, ומשמע דאפילו הוא מוכח בנדיא שהוא יותר מוכרי למועד גס-כן שרי¹⁷, ולא דמי לקמח כסעיף א וכהאי גונא דאינו מותר אלא בכדי צרכו בהתרוקה, (כט) שאני תבא שאין כל דג שנה בטעמו, ועל כל צידה יש לומר שמא ימצא משפחים ביותר והוא פבד יוס טוב: (יט) ומולח הכל במועד. ורצה לומר, דלא דמי לסעיף ג דלא שרי ללקטם פרי לקבשם, הים שאני, דמקבשים אינם ראויים לאכל בקושף איהו ימים, ואם-כן הוא רק הקנה לימי החל, מה שאין כן בניגים (כט) אפשר על-ידי הדחק לסחט ולאכל, ואם-כן אפשר דהנה מזה גס ביום-טוב¹⁸: (ל) ולא לצורך חל בלחור טרח: (כ) ומותר לצודן בפרהסיא, שנפר וכו'. וכמו שמתר בחבלין

שער הציוד

(טז) ר"ן: (פ) ביתיוסף והשעוטה שאני מפרשים: (יט) דרישה ומקראותם ואלהי רבה. ועין תהר-משה: (יט) ריב"א ר"ן ומגיד משנה כפרוש דברי הש"ס דתני לחפפא: (כ) מגיד וכפרוש דרישה והפגן-אבתהם: (כא) פן הוא ברמב"ם ר"ן: (כב) פרישה ופשוט: (כג) ריב"א ר"ן: (כד) טור וריב"א ר"ן. ועין ריב"א שכתב פרוש רב האי דתניא לגזיא, הנה שהגרענינים שלהם ראויין להסקה, ופשוט הוא דגם בשביל הסקה מטר לחילש וכמו דמתר לקי עצים: (כה) כן משמע מלשון הש"ס דקאמר 'סנא לנזא דאית בהו' וכפרוש הריב"א ר"ן: (כו) רש"י: (כז) וכן מה שאוסר תחלה ללקטם אלא אחר המועד, וכתב הפגן-אבתהם שהוא אפילו לא ימצא לקנות אחר-כך, משום דליקט הוא מלאכה גמורה, פס"ן אינו מסקם לאסור אם לא דהפירות הם של הפקר: (כח) קמ"ן אבתהם. ובקרבן-תבאל חלק בפרק אחר, משום דבזה איכא רנזא לכן הקלה מה שאין כן בטהינה, והוא דחוק, דהא אפילו אם יתה לו רוח פמה שייטמן בבית אחת שיהיה גם לימות חל גס-כן אין נכון: (כט) גמרא: (ל) ואף-על-גב דהשתא שקבלם לפניו אפשר לו לבדו רק המשפחים ולמלחם, יש לומר כיון דמן התורה אין עבוד פאכליו, הקלו לו לטלחם בלם פניו דעל-פל-פנים לעת-קשה אין מבדיר לו איזה מהם לבחור כשיצדח לסחט ולאכל [מ"א]:

הראוב: 1 עינה.

ה שם י' ע"כ וכו' פסא ופרוש ה"א"ש ו אר ז לשון תב"ם בפרק ז מלכות יוס"טוב כאבא דאורי טפסא ודא ש"ס י"א

(ה) לעקר. ואינו יכול לצוד אלא כדי מה שצריף, עמ"א: (ו) לקבשם. אפילו אין נמצאים אחר המועד, ודלאכה נמורה אינה מותרת אלא בדבר האבד, ועבתי וקא לא סקרי פסודא, ר"ן, אבל לקנות מטר כמיש סימן תקלט ס"ה: (ז) יסחט. אע"פ שמולח תבנה יותר מהצורך הרי יכול ליצר על כל אחר בשעת הבאה ומליקה זה

באור הלכה

אסור בטוחן חטים ועמרים לטחן יותר אלא מר יוס"טוב וכו'. עין במת"א-אדם שקטב וזה לשונו: בשעת הדחק, בגון שלא יוכל לאפות חכך לאמר המועד, יש לסמך להתיר לאפות על-ידי שצריף קצת לפת אחר אף שפצרים ועושה בכמה יורה, פנין שאין הצרכה זו נפר פל-כף ונהנה לפי מה שכתבנו בפנים אין זה תהר אף לדעת המקלים, אכן בגשמת-אדם באר הדברים יורה. דיש לסמך בזה אחי מאן דאמר פסימן הקו סעיף ו דגם בתמרים שלנו אופה אדם טנור פת"ג¹⁸ אף-על-פי שאין צריף אלא לבד אסור, וכלשון פשוטה פת אחר (נא לעקא"ד¹⁹ אחר) גדול שאין בו אלא טרח אחד דשרי לכלי עלמא: * ואם לקטן לאכלן. כן צריף לומר, וכן הוא בטור ובשלחן-ערוך דפסו ראשו: * אסור ללקטם תחלה פרי לקבשם. עין בפגן-אבתהם שקטב דכנפת השלחן-ערוך הוא אפילו לא ימצא אחר המועד, דליקט הוא מלאכה גמורה (ואינה מותרת אלא בדבר האבד, ועבד וקא לא מקרי פסודא¹⁷, ולדידה מורי השלחן-ערוך כשהיו הפרות של הפקר או שרוצה לקנות מעפ"ס [פמ"ג], ורצה לומר, דאלו אינן של ישראל ויתקלקלו לאחר המועד, בנדיא הוא דבר האבד ושרי¹⁸). ועין לקמה מה שכתבנו בזה, ולכלא על החי-אדם בכלל קו סעיף ו ובקבל קח סעיף ב שהעתיק דברי המגן-אבתהם ולא העתיק דמריא פפרות של הפקר או על-פל-פנים בקנה מעפ"ס: * מותר לקנותו ולקבשו. עין בבאור הגמרא דהוא רק למרזן קפא דהראב"ד¹⁹ שהובא ברא"ש סוף פרק קמא דלא מנצרכין שיהיה ראוי דוקא למועד אלא למציאה, והלוק זה בשאר דברים מטר אפילו לטרח במלאכה, בגון שצריף למלח ולקבש וכדומה נאכל למרזן בתיא דהראב"ד דפרקמטיא שאני דלאו מלאכה היא כלל אלא טעשה חל עלמא, אבל מלאכה היא החירו משום נזא אלא-אם-כן איכא פסידא, והשקאה היא מלאכה גמורה, וכן במליחה, ואיפא עוד במלאכה דמריא פפרות (עין בר"ן), ולפי זה בנדיא אסור אפילו לקנות פרי לקבש אף שלא ימצא לאחר המועד, וכן כתב בחדושי רבי עקיבא איגר, ומהמה על השלחן-ערוך שלא נקט לדעת פתרו פתניא, והר"ן לא הביא רק מרזן פתניא, ולפי זה אם אין בנמצא לאחר המועד, מטר אפילו לקנותו קדם לקוט ולקט ולקבש, ומה דלא הוזר המבדור, אפשר פרי למעוטי דאם בנמצא לקנות אחר המועד אסור אפילו לקנות מלקטים, ומה שאוסר תחלה ללקטם סגרי פשהא

הלבנות חל המועד סימן תקלג

ביאורים ומוספים

[ביה"ל ד"ה שרן]

דגם במוספים שלנו אופה אדם תפוח (פ"ח).

13) ובטעם ההיתר ביאר בשערי צדק (סי' מט), שאם ממלא את התנור בפת, נספג החום בכל הלחמים ואינם נשרפים, אבל כאשר אופה רק פת אחת יש חשש שתשרף מחמת החום הרב.

[משנ"ב סי' יא]

וצריך לכתוב פלגה מפני הטל (14) וכו', נק' ראש הגבול (15).

14) וכן כתב לקמן (סי' תקל"ח) שם הרמב"ם לענין מי שהיו לו תאנים שטוחות בשדה ליבש וחושש שירטבו מהגשמים, שמוותר לו לעקור קש מן המחבר ולכסותו.

15) וביאר הפמ"ג (א"א סי' ה), שאם יתלוש את ראש הגבעול יש בזה רק משום מלאכת קוצר, אך אם יעקור עם השורש, מלבד מלאכת קוצר יש בזה גם משום מלאכת חורש, שהרי מרפה את האדמה בעקירתו.

[משנ"ב סי' טז]

והוא הדין אם יתקצר אחריו, וקמ"ו בפרקמט"א לקמן סימן תקל"ט ק"ע"ה (16).

16) וכתב שם (סי' כד), שההיתר לטרוח בדבר שאינו הפסד אלא מניעת רווח נאמר דוקא במקח וממכר, שכן חיי האדם ופרנסתו תלויים בזה ודעתו על זה תמיד ולכן נחשב פסידא, מה שאין כן במציאה שהוא רק רווח בעלמא, לא נאמר היתר זה.

[ביה"ל ד"ה אסור]

ועבוד וקח לא מקרי פסידא (17).

17) ולענין אם מניעת רווח גדול נחשבת כדבר האבד, הביא בשו"ת מנחת יצחק (ח"ו סוף סי' נב) מחלוקת אחרונים בזה, שדעת התפארת ישראל שמניעת רווח גדול דינה כמו הפסד, ומותר לעשות מלאכה במועד לצורך כך, מאידך, שהרי חמד (פאת השדה מערכת ד"א סי' ב) הוכיח מהריטב"א שגם מניעת רווח גדול אינה מתירה מלאכה במועד, ואין זה דומה להפסד. והסיק המנחת יצחק, שמכח דברי התפארת ישראל אין להחזיר עשיות מלאכה גמורה, אלא רק דבר שנאסר משום טירחה מרובה, ובצירוף עוד סברות להקל.

[ביה"ל שם]

והנה לומר, דלאו אילן של ישאל ויתקלקל לאמר המועד, בנדאי הוא דבר המצוי ושייך (18).

18) ולענין השקיות עץ פרי בחול המועד שבשביעית כדי שיתן פירות, ויש לפירות צורך בכך ויש לרוב האב שייך וכן דבר האבד בהפקר, וכן האם השקיה לצורך הפירות נחשבת דבר האבד כשהאילן מתקיים גם ללא השקיה, דעת הגרש"ז אדערברך (ששי"ב פס"ז ד"ע קח) שיתכן שמותר לעשות כן, כי התורה באמרה יאכלו אביוני עמך נתנת לאדם

שיוטת לפירות אלו, וכשם שהתירה התורה להשקות עצים בשביעית לצורך קיום הפרי ולא רק לצורך קיום האילן, כמו כן יתכן שגם בחול המועד הותר הדבר. אמנם לענין אילן שהוא הפקר, עדיין יש לדון אם מותר להשקותו בחול המועד.

[ביה"ל ד"ה מתוך]

צ"ן בביאור הגר"א והוא נק' לתרוץ קמ"א התראב"ד (19).

19) וכן כתב בשערי צדק לקמן (סי' תקל"ט) שם שהמחבר סתם בכ"ו תקל"ג כתיבתו הראשון שהביא הרא"ש בשם הראב"ד.

[משנ"ב סי' יח]

שהוא יתור מקרי הערך למועד גס"ן שרי"ט.

20) ואף שלענין הכנסת מים לשדה לצורך צידת דגים, כתב השו"ע לקמן (סי' תקל"ו) שדוקא לצורך אכילה במועד מותר לעשות כן, וכאן הותר לצוד גם אם אינו רוצה לאוכלם, מאחר שאפשר לאכול מהם במועד, תירץ המג"א (שם סי' ח) שלמשה של מילי שדה במים יש קול [אוושא מילתא], ויבאו לומר שמותר לעשות מלאכה במועד.

המשנים שם (סי' ל), הביא את דברי הבית מאיר שחלק על תירוץו של המג"א, וכתב שלא אסר השו"ע למלא את השדה בכדי לצוד דגים אלא אם כן אינו רוצה כלל לאוכלם במועד, וזה לא הותר גם כאן, אבל אם רוצה לאכול במועד אפילו רק חלק מהם, מותר לצודם.

החזו"א (אורח סי' קל"ה לדף י"א, א) תמה על דברי המג"א (סי' ז), שהוא מקור דברי המשנים כאן, שהתיר לצוד שלא לצורך המועד, וכתב שדוקא לצוד לצורך המועד בהחזרה מותר, אבל אם מוכח שאינו צד לצורך המועד אסור, ואף שכל דג שצד ראה לאוכלו במועד, מימי כיון שאינו מוכן לכך אסור, וביאר שם, שמה שכתב השו"ע שמותר למלוח ישארו לאחר המועד, שאז מותר למלוח מדין דבר האבד, וכן אם עשה הוא להזדקק להם במועד ומפני דבר האבד אין לו צורך למלוחם, קא משמע לן שמותר למלוחם, כיון שאם ירצה יוכל לטחוט מהם את המלח ולאוכלם במועד.

[משנ"ב סי' ט]

ואם צ"ן אפ"ש דהנה מ"ה גם ביום טוב (21).

21) ולענין אדם הדג דגים לתענוג בעלמא ואינו מתכוון לאוכלם, דעת הגרש"ז אדערברך והגר"ש וואנר (בספר חול המועד כהלכתו עמ' רמד) שאסור לגדום אף אם מתענג בצידתם, וכן דעת השו"ע באר משה (הובא בששי"ב פס"ז ד"ע קח). מאידך, דעת הגר"מ פיינשטיין (ששי"ב שם), וספר הזכרון מבקשי תורה חול המועד עמ' תס"ג) שמותר לו לצודם במועד, שמיון שמתענג בצידתם זהו צורך המועד, ולדעתו עדיף שמי"מ יאכל מהם.

המשך מעמוד קודם

מותר לבן ארץ ישראל לבשל עבורו, מאידך, דעת הגר"מ קרליץ (חוט שני שם) שאסור לבן ארץ ישראל לבשל בחול המועד עבור כן חוץ לארץ לצורך יום טוב שני שלו.

[ביה"ל ד"ה עדיף]

ואם נימא דקלאכת חלי המועד הוא מדרבנן בנדאי קמ"ר להקדים (22).

22) אכן לענין מקח וממכר, הביא השו"ע לקמן (סי' תקל"ט) על משנ"ב שם (סי' כז) מחלוקת אם מותר להערים ולמכור חפץ על תנאי שאם לא יפרע לו לטוף שמונה ימים תחול אז המכירה, תמצא שלא דתה מכירה בחול המועד כי אם הלואה, וביאר המשנים את דעת האוסרים, שאם אתה מותר לעשות כן יתירו כל מקח וממכר בעולם.

תקלט סי' לט) בשם הרעק"א שמותר לעשות מלאכה גמורה לצורך יום טוב אחרון, כגון בישול.

ולענין האם מותר לבן ארץ ישראל לבשל בחול המועד עבור בן חוץ לארץ לצורך יום טוב שני שלו, כתב הגרש"ז אדערברך (שו"ת מנחת שלמה ד"א סי' יט) שמותר, ואף שמלאכת חול המועד לדעת חלק מהפוסקים היא מדאורייתא יום טוב שני הוא רק מנהג, מי"מ התייר לבשל בחול המועד עבור יום טוב שני, וכמו שפטר מהנחת תפילין וחיבו לומר קידוש, וגם אם יוכל הבן חוץ לארץ לבשל לעצמו, מותר לבשל עבורו כיון שבני ארץ ישראל מחויבים לראות ולהשתדל שבני חוץ לארץ ישמחו ביום טוב שני, ובמקום אחר כתב (הובא בששי"ב פס"ז ד"ע כח) שדוקא אם קשה לאורח בן חוץ לארץ לבשל לעצמו

הלכות חל המועד סימן תקלג תקלד

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק כ]

זכוכים ונתישים, אם הם מצערין את האדם מפר לקרנן בחל המועד⁽²²⁾, דאין לך צורך דאדם גדול מזה⁽²³⁾.

(22) ואם עדיין לא באו חרקים ודעה לרסס בחדר תרסיס נגד חרקים כדי שלא יבואו לשם, דעת הגר"ש אלישיב (ספר הזכרון מבקשי תורה חול המועד עמ' תסט) שמוחר לעשות כן.

(23) ולהניח מלבורת ללכידת עכברים המזיקים בבית, כתב הקי החיים (סי' תקלו ס"ק ט) שאף שמכמה טעמים נראה לו שאין להתיר ביום טוב, וקל וחומר שבשבת אין לעשות זאת [כמבואר במשנ"ב לעיל (סי' שטו ס"ק יח)], מימ בחול המועד בודאי מותר. וכן התיר שם (ס"ק ט) להחריב קיני נמלים.

[משנ"ב ס"ק כב]

קלאו ליום טוב הוא מקין⁽²⁴⁾.

(24) ולענין מואפיה המיצרת חלות ודברי מאפה, דעת הגר"ש אויערבך (ששי"ב פס"ו הע' נח-נט) שמוותרים לעבוד בחול המועד אפילו בפרהסיא, כיון שהכל יודעים שעושים לצורך המועד, ומימ בערב יום טוב האחרון מותר להם להכין רק חלות ומאפים המיועדים ליום טוב, ולא דברים כגון לחם שחור או צנינים שאינם מיועדים ליום טוב.

[משנ"ב ס"ק כד]

דלענין מקינת נעים מי שנהג להקל בפירוקא אין למחות פירו⁽²⁵⁾.

(25) ובטעם הדבר כתב בבית הל' (ד"ה של), שכל דבר שניכר שמוכר לצורך המועד כתבלין ובשמים, מותר למכור בפרהסיא. וכן לענין מכירת ערבות בחג הסוכות לצורך החלפת הערבה שבלולב [כמבואר ברמ"א לקמן (סי' תרנד ס"א) שיש הידור ליקח ערבה חדשה בכל יום] או להושענא רבה, דעת הגר"ש אויערבך (ששי"ב פס"ז הע' קעט) שמוחר לקוטן ולמוכרן במועד, ואף שמבואר לקמן (סי' תקמה ס"ק טו) שלא הותרה מלאכה בשכר לצורך מצוה של חבירה, בזה אין לאסור, שהרי ניכר שקוטף את הערבות ומוכרן לצורך המצוה, ודומה הדבר לעושה לצורך אוכל נפש שהותר גם בשכר.

סימן תקלד

דיני כבוס בחל המועד

[משנ"ב ס"ק א]

אפילו לצורך המועד⁽¹⁾, והטעם, כדי שיכבס מערב יום טוב⁽²⁾ לצורך יום טוב⁽³⁾ ולא יבטל המועד פשה הוא מנהל⁽⁴⁾.

(1) ושורית בגד במים, כתב בשו"ת מהרש"ם (ח"ו סי' קל) שכשם שלגבי שבת מבוואר (ראה לעיל סי' שב ס"ק לט) ששוריה היא כביבוס, כך גם לגבי חול המועד שרייה נחשבת כביבוס ואסורה [ומטעם זה העיר בספר שלמי תורה (סוכות עמ' תתסד) על הנהג הנפוץ להרטיב מגבת ולעטוף בה את הלולב בחול המועד סוכות]. דעת הגר"ש קרליץ (חוט שני חול המועד עמ' רלה) שיש להסתפק אם אכן נאסרה שורית בגד במים במועד.

ובגד שנשכח מערב יום טוב בחוף גיגית עם מים וסבון, יש חשש שאם ישאר כך עד אחרי החג יתקלקל, דעת הגר"ש קניבסקי (ארחות רבנו ה"ב עמ' קבא) שמוחר לשטוף את הבגד מהמים ולא לסחטו, ויכול לתלותו לייבוש בצניעה, וכן דעת הגר"ש קרליץ (חוט שני שם), וראה עוד להלן (הע' 3).

ולענין ניקוי בגד מכתם שנתהוה בו במועד, כתב בשו"ת אגרות משה (איו"ח ח"ה סי' לו אות א) שמוחר לנקות רק את מקום הכתם.

ובבל אופן אסור למסרו לאומן, ולא רק באופן שאי אפשר לאדם רגיל להעביר את הכתם [שאו דאי שהכביסה היא מלאכת אומן]. אלא אפילו כשהוא מתעצל לטרח בחול המועד לנקות את הבגד בעצמו, אסור ליתן הבגד לאחר לנקותו, ורק הבעל יכול ליתן לאשתו והאב לבתו, ומסתבר שגם הרב רשאי ליתן לתלמידו. ואף דעת הגר"ש אויערבך (ספר הזכרון מבקשי תורה חול המועד עמ' תנו-יב) והגר"ש אלישיב (שם עמ' תעא) שמוחר לנקות כתם במועד. דעת הגר"ש קרליץ (חוט שני חול המועד עמ' רלה) שאסור לנקות כתם בחול המועד אלא אם כן הוא בשעה שלובש את הבגד, שאז יש מקום להתיר אם אין לו בגד אחר. והוכיח בדבריו מדברי המרדכי שלא התיר ביבוס אלא למי שאירע לו קרי במועד, ומשמע שבלא זה אסור לנקות כתם במועד. והגר"ש קניבסקי כתב לגר"ש אלישיב (הובא בספר הזכרון מבקשי תורה שם עמ' תעד) שיש להוכיח שאסור לכבס כתם במועד ממה שרק לבעלת הכתם התיר השו"ע לכבס במועד. והשיבו, שבבעלת הכתם מדובר על כיבוס הבגד כולו, ולכן התירו דוקא לבעלת הכתם, אבל ניקוי הכתם בלבד מותר לכל אדם.

וניקוי כתם שהיה על הבגד קודם החג, דעת הגר"ש אלישיב (פתחי מועד עמ' קצט) שמוחר לנקותו למרות שהתלכלך קודם המועד, ובלבד שלא יכוון לנקותו דוקא במועד.

ובגד שהתלכלך במועד וצריך לכבסו כולו, ואם ימתין עד אחר המועד עשוי הבגד להתקלקל או שהכתם כבר לא ירד, כתב השיטה דר"י מפאריש (נה, א בדפי הספר) שמוחר לכבסו במועד מדין ידבר האבדו, וכך מתבאר מדברי השו"ת מהרש"ם (ח"ו סי' קלד), וכן הורה הגר"ש אלישיב (ספר הזכרון מבקשי תורה שם עמ' תעא).

(2) מלשון זה משמע שמצוה לכבס בערב יום טוב ממש, וכתב הפמ"ג (א"א ס"ק א) שאמנם כן נראה משמעות השו"ע לעיל (סי' תקלא ס"א) לענין גילוח שכתב 'מצוה לגלח בערב יום טוב', אבל לענין כיבוס קשה לומר כן, שהרי אדרבה יש לומר שיכבס קודם ערב יום טוב כדי שיהיו בגדיו מכובסים ומכונים ליום טוב.

(3) ולענין בגד שכיבסו בערב יום טוב ולא הספיק לתלותו או בגד שנרטב במועד, כתב בספר עמק הלכה (סי' קמו) שמדברי הגמ' בסוכה (י, ב) יש להוכיח שמוחר לתלותו לייבוש בחול המועד, שהובא שם מעשה במנימין עבדו של רב אשי שנשרתה כותנתו במים ותלאה לייבוש על הסוכה, ואמר לו רב אשי להסירה כדי שלא יאמרו שמסכך בדבר המקבל טומאה, וכתב המאירי (שם עמוד א) שמדובר בחול המועד, ומבואר שבלא החשש שמו יאמרו שמסכך בדבר המקבל טומאה אין איסור לעשות כן בחול המועד.

ולמעשה, דעת הגר"ש קרליץ (חוט שני חול המועד עמ' רלה) שמוחר לתלותו לייבוש, ואף שכתב המג"א (ס"ק ד) שאם אינו מכבס על שפת הנהר יכבס בצניעה, מימ כיון שהכביסה מתיבשת טוב יותר בחוף, הרי זה כמי שצריך לכבס על שפת הנהר שמוחר לו אף שזה בפרהסיא, עוד כתב, שיש להתיר כיון שלא הוכר בפוסקים איסור יבוש כביסה בחול המועד, ואם כן יש להתיר גם אם יש לו מכונת ייבוש. מאידך, בשו"ת שבת הלוי (ח"ה סי' מב) כתב שאין לתלות בגדים לייבוש בפרהסיא, אבל בצניעה מותר, כיון שכביבוס בחול המועד הוא איסור דרבנן, ובדרבנן אין אימרים 'כל שאסור משום מראית העין אסור אף בהדרי הדריס' [כמבואר במשנ"ב לעיל (סי' שא ס"ק קטה)], וכן הובא לעיל (הע' 1) שהיא דעת הגר"ש קניבסקי.

(4) ולכבס במכונת כביסה שאין בזה טורח, דעת הגר"ש אויערבך המשך במילואים עמוד 2

תְּלֻכּוֹת חַל הַמוֹעֵד סִימָן תַּקְלָד תַּקְלָד

ה באר הגולה

ח פסוק שם י"ח
וקטעא קטא

שהוא לצורך המועד (מדרבנן): ה' (כא) הכל מלאכות שהם לצורך המועד, כשעושים אותם (ט) (כב) אמניהם עושים בעונתה. פיעד, הצידיים (כג) * (ש"ל) (י) חזית ועופות) והטוחנין והבושלים למכור בשוק (כד) הרי אלו עושים בעונתה לצורך המועד: הנה ומכר לחלב תבהמה אפילו שלא לצורך המועד, דתני דבר האבד (תתי"ז סימן קנ"ג וכו'):

תַּקְלָד דִּינֵי כְבוּס בַּחַל הַמוֹעֵד, וּבֹו ג' סְעִיפִים:

א פסוק מועד קטן
י"ב ב צמתי
לצל סימן תלל
(*) (ש"ל), תללתיים
גרושקלי שם

א (א) אין (ב) מוכסין במועד. (ב) *אלו שמוכסין: הבא ממדינת הים, והיוצא מפית השכנה, ומבית האסורין, (ג) יומנה שהתירו לו תבאים בגלל, ומי שנדר שלא לכבס ונשאל בגלל והתירו לו, (ד) ומטפחות (ה) *הספרים ומטפחות (ו) הספג, (ז) ובגדי

באר היטב

משנש לו ברכה גדולה אסור לחפור בחומה שיזובו הפנים כדי שיצודו הנגים, דמכתא מלתא טפי שהוא צורך חל, מ"א, ע"ש:

(ב) מוכסין. כ"י עייבסט מערב ירו"ש ולא יבנס למועד כשהוא מנגל: (ג) הנדים. שאפילו פקפון קדם הנגל חזרים ומתלכלכים,

באר היטב

בנמצא לאתר המועד. נעוד ויכל לומר, דרישא מדי בפרות של הפקר ומדי לא למציאה, פו משמע בדמשק אליצור, עין שם. והנה מפרקי קודים העיל משמע דאפילו לקנותו אצל עפ"י קדם לקוט ולקוטס אחר כך אסור, וכנס זה לדעת המגוראברים דמלאכה גמורה כגון לקוט אסור אפילו לא ימצא לאחר המועד פלי ק"י, דלישא פסידא, והנה לפי זה הוסיף הקנ"א אברהם בחרון בתרא דנראב"ד, ולפי זה קשה מה דהתיר המכחבר לכבשו, וכבר הקשה זה הנגון רבי צביבא איגרי בהדושי ונשאר בגשאי. ואפשר לדחוק ולומר דסבר המחבר דמליחה קיל טפי משעם דמקור דהו"א אין עבוד באבלין, וכמו שקבס המגוראברים בסעוד קטן ה' ולפיכך איצ"ל פ' שנקט בראב"ד פתרון שני מכל מקום לענין מליחת מקל טפי מראב"ד: * של חזית ועופות נכ"י. עין מה שכתבנו במשנה בדיקה דקשה פוסקים חולקין וכו'. ובאר בקצרה, דזה לשון הספר ד"י: הענין ענין עופות והדושנות והפרוסות מוכרין בעונתה לצורך המועד, אבל צדי דגים, שהדבר נפר שהוא לצורך המועד, הנה נראה להפטר אף בפרהסיא, מנאמרין לעיל ט"ז פק קמא ישרי למיול הלימוד, משמע בפרהסיא, ויש לדמותו למבלח שגנב שהוא לצורך המועד ושריגן בפרהסיא, עד כאן לשונו. והנה אף

מפנהגם מפני שמשמטים משמחה יום טוב, ש"ג, כנה"ג, מ"א: (ט) אמניהם. דוקא האנשים שעושים הרבה בניהו ונראה כעושה לצורך חל, לכן עושים בעונתה: (י) חזית. כננת רמ"א לאשמעין דגים שרי כמ"ש ס"ד. והמ"א הניח בצ"ע דאפשר אף בדגים אסור בפרהסיא, ע"ש. וי"ל דמי

משנה ברורה

בסימן תקלט סעיף י. (לא) ומשמע לפי זה דלאו דוקא בצורה לעצמו, אלא אפילו בענין שאמנתו ופרנסתו מזה, אם כן מותר בפרהסיא, ועין מה שכתב לקמיה שיש חולקין בזה. ובוכים ונתושים, אם הם מצטרין את האדם מותר להרגו בחל-המועד²⁶⁷, רצין לך צורך אדם גדול מזה²⁶⁸; ואף-על-גב דמצוי להכריחם, מיהו ימורו עליו ורבי"ז ח"ב סימן תשכ"ח: ה' (כא) כל מלאכות שהם לצורך המועד. והנה לומר, אף שכתבתי היא לצורך המועד, מכל מקום כשעושים וכו', ומירי במין מלאכה שאינו מוכח להרואה שהיא לצורך המועד, כגון הני דמסים. ועין לקמן סימן תקלט סעיף י: (כב) אמניהם. דבאדם פרוטי שעושה לעצמו אינו עושה כשעור הרבה וכלי עלמא דדיע דלצורך היום הוא, (לג) מה שאין כן באמן שעושה הרבה בניהו, אמרי דבמלאכתו הוא עוסק כבשאר ימות השנה ולא ליום טוב הוא מכיין²⁶⁹: (כג) של חזית ועופות. דרמ"א השמיט דגים, דסבר דבדגים שאינן מחקקים הרבה, אפילו

בענין דיעי פלי עלמא דליומא הוא צודה ולא אלאחר יום טוב, ובהאי גונא מתר בפרהסיא, וכמו שכתבתי לעיל בסעיף ד: (ג) מיהו, כמה פוסקים חולקין בזה ואסרו לצוד שמלאכתו בכף לצוד דגים בפרהסיא. פתבו הפוסקים: אם נהגו צדין שלא לצוד בחל-המועד, (לד) רשאי לחזר מנהגו, ואין זה כמי שהנהג מנהג של מצוה, ואדברה, ממשעין הן בשמחת הרגל, (לה) וכתבנו בירושלמי, דצדי זה נעור ודגים נטורים (לו) לצוד אפילו במצודות גדולות וכי האי גונא כדי להרבות שמחה בגלל, דאם אי אמה מותר להם אלא בחכה וממורות, אין צורך אלא קטע וממשעין בשמחה. מי שיש לו ברכה גדולה וחופר בצדה שיזובו הפנים ויצוד הנגים, מצדד בקנ"א אברהם שיש לו מר אסור, דמכתא מלתא טפי שהוא לצורך חל. ונראה לי דיש להקל (לב) בזה על-ידי עכ"מ אם רוצה לאכל הנגים במועד: (כד) הרי אלו עושים בעונתה. הנהג, (לז) בין הצידה והטוחנין והבצירה (לח) ובין המכירה, ודין שנתבאר לקמן סימן תקלט סעיף יא. ועין בבאר הלכה, דלענין מכירת דגים מי שנהג להקל בפרהסיא אין לקחות ביה²⁷⁰, דיש לו על מי לסמוך:

א (א) אין מוכסין במועד. אפילו לצורך המועד. והשעם, כדי שיכבס מערב יום טוב (ב) לצורך יום טוב (ג) ולא יבנס למועד כשהוא מנגל: (ב) ואלו שמוכסין, הבא ממדינת הים וכו'. עין לעיל בסימן תקלא סעיף ג ד, וכל הדברים שכתבנו שם בפנים ובמקנה ברורה לענין גלים שפך גם בעניניו²⁷¹ לענין כפיס²⁷²: (ג) ומנהג שהתירו וכו'. דמנהג אסור בכבוס: (ד) ומטפחות הנדים. השעם, שדרפן להתלכלך חכה, ואם כן אפילו אם היה מוכסן מערב יום טוב היו חוזרין ומתלכלכין, ולכן אפילו יש לו הרבה מטפחות מותר לכבסן, דצריך לכל יום מטפחת אחרת. אכן (ה) לפי מה שנהגו קצת שמתליפין רק משבת לשבת, על-כן אפילו (ו) יש לו רק שנים אין לכבסן בחל-המועד, שדי להם בכביסה שמערב יום טוב. כתב המ"א אדם, דהוא הדין פאצילק"ע של חטם דינין כמטפחות הנדים: (ה) הספרים. הנהג ספרים, שנתמין המטפחות עליהם כשמתפרין. (ז) ואיה דמפרשי ספרים ממש, הנהג ספרים קדש, והשעם בכל זה הוא כמו כמטפחות הנדים הנ"ל: (ז) הספג. הנהג מה שמתפגין כהן כשיצאין מבית הקרח. וכתב בית יוסף בשם פל"ב דעכשו נהגו בזה חכמי, ועין בארליה רבה: (ז) ובגדי

שער הצינור

(ל) אמרונים בבאר דברי הפרדכי, וכן מבאר לתרא דרבנו לסימן, וכן פתב בספסי חוספת לתרא, עין שם בשלתי פוקא, וכן משמעת השור: (ל) פוסקים: (ל) כמו שכתב המגוראברים כמשמעות דברי הרמב"ם, וכן הוא הנקרא בש"ס לזינוו בפרות דרבי יוסי, וכן גרס בהלכות פסוקות וגם בהלכות גדולות ועין שם שהקרא הוא בין שני דעאי אגלה. וצריך עיון וכן גרס בשבלי'לקט וכן קטב הנפתי'יוסף שם במתנין וכן נוטה דעת הנרי"א: (לד) ולמנוברים לעיל מירי דוקא לצוד בעונתה: (לה) ומכאן בר"ה בהלכות רי"ן גיאות: (לו) ותינו בעונתה: (לז) פי באמת מסימן תלל סעיף ח משמע דשרי אם אובלן במועד אף דאנשא מלתא. אכן יש לדחות קצת פשוט שכתב המתנין-השקל דבענינוו בברכה מוכתא מלתא טפי שהוא לצורך חל, ולכן כתבתי על-ידי עכ"מ. ומלבושי שדר משמע שאינו מפרש בהמצית השקל, וכל-כל-הנים על-ידי עכ"מ אין להקמיר: (לח) כמבאר בבכריתא: (ל) פן מוכח מרש"י במשנה וכן מוכח פמ"ד: (מ) מנא אברהם: (נ) פרי מגדים: (ז) עין בבית-יוסף:

הרה"ב: 1 מספחה אף.

